

Katedra praktickej teológie RKCMBF UK

Liturgický spev 1

K-KT61-061/20

Zima 2021

vyučujúci: doc. PaedDr. Rastislav Podpera, PhD.
čas výučby: utorok 0850-0935 h., učebňa 221
konzultácie: na požiadanie

e-mail: Rastislav.Podpera@frcth.uniba.sk
webstránka: <http://hsl.frcth.uniba.sk>

Liturgický spev 1 patrí medzi povinné kurzy štúdia katolíckej teológie. Uvádza poslucháča do problematiky liturgickej hudby a kritérií, ktoré sú pre ňu formulované v súčasných liturgických normách. Poskytuje základnú orientáciu, ktorá poslucháčovi pomôže vypestovať si k rozličným prejavom liturgickej hudby správny hodnotiaci postoj a v praxi vedieť správne usmerňovať činnosť svoju i ostatných účastníkov liturgie. Súčasťou kurzu je stručný prehľad dejín kresťanskej hudby, žánrov, druhov a foriem hudby v liturgii a prehľad hudobných úloh jednotlivých kategórií účastníkov liturgie.

V menšom rozsahu sa kurz venuje praktickému spevu. Poslucháč sa oboznamuje so základnými návykmi prirodzeného hlasového prejavu, so spevom žalmov s využitím gregoriánskych tonusov a s nevyhnutnými poznatkami z hudobnej náuky, najmä notácie.

Tento syllabus obsahuje kompletný prehľad tém kurzu. Témy majú rozličnú formu realizácie: prednáška, seminár (aktívne zapojenie poslucháčov, práca s textovým/zvukovým/notovým materiálom), cvičenie (vlastný nácvik spevu), samoštúdium. Nie všetky témy budú predmetom výučby v zmysle klasických prednášok, niektoré budú ponechané na samoštúdium z určenej literatúry. Očakávam od poslucháčov tvorivé myslenie a aktivitu v kladení otázok. Bifľovanie sa poučiek z cirkevných dokumentov je krajným riešením.

Upozornenie: V čase výučby nie je v učebni dovolené používanie mobilných telefónov, tabletov a notebookov na hlasovú a textovú komunikáciu. V prípade nutnosti si študent takéto záležitosti vybaví mimo učebne. Zvukové, obrazové alebo audio-vizuálne záznamy z výučby je možné realizovať len so súhlasom vyučujúceho.

Témy kurzu (T = teória, S = spev)

- T1 Pojem liturgickej hudby, terminologické otázky
- T2 Funkcie liturgickej hudby (seminár)
- T3+T4 Primárne vlastnosti liturgickej hudby (prednáška)
- T5 Sekundárne vlastnosti liturgickej hudby (prednáška)
- T6 Žáner, druh a forma v liturgickej hudbe (seminár)
- T7 Dejiny kresťanskej hudby (samoštúdium)
- T8 Gregoriánsky chorál (samoštúdium)
- T9 Posvätná polyfónia (samoštúdium)
- T10 Ludový posvätný spev (prednáška)
- T11 Inštrumentálna hudba (samoštúdium)
- T13 Hudobné služby v liturgii, ich spiritualita, kompetenčné otázky (prednáška)
- T14 Biskup, kňaz, diakon (samoštúdium)
- T15 Zhromaždenie veriacich (samoštúdium)
- T16 Žalmista (samoštúdium)
- T17 Kantor (samoštúdium)
- T18 Chrámový zbor (samoštúdium)
- T19 Hudobníci (samoštúdium)
- S1 Základy vokálneho prejavu, prízvuky, notácia (seminár, cvičenie)
- S25 Spev žalmov (cvičenie)

Súhrnný zoznam povinnej literatúry

1. Laitlaus, Ján: Obnova liturgického spevu na Slovensku. Dva články in *Psalterium*. ISSN 1802-2774. Roč. 1, č. 1 a 2 (2007). Dostupné online: http://zpravodaj.sdh.cz/files/ps_1_07.pdf, http://zpravodaj.sdh.cz/files/ps_2_07.pdf.
2. *Liturgický spevník I*. Typis Polyglottis Vaticanis, 1990. Dostupné online: http://notypreorgan.comehere.cz/files/Liturgicky_spevník_I-cely.pdf
3. *Musicam sacram*. Pokoncilová inštrukcia, 1967. Dostupné online: http://hsl.frcth.uniba.sk/musicam_sacram.htm
4. Podpera, Rastislav: Hudba v súčasnej liturgii ako predmet výskumu : stratifikácia, determinanty rozvoja. In: Podpera, Rastislav (ed.): *Hudba v súčasnej liturgii*. Edícia Musicologica Slovaca et Europaea, XXIV. Bratislava : Ústav hudobnej vedy SAV, 2006. ISBN 80-89135-07-2. Dostupné online: <http://hsl.frcth.uniba.sk/hsl2006podpera.pdf>
5. Podpera, Rastislav: Liturgická hudba z pohľadu kňazov : Otázky liturgickej výchovy, priestoru pre hudbu v liturgii a činnjej účasti ľudu. In: Podpera, Rastislav (ed.): *Vývinové osobitosti pestovania liturgickej hudby na Slovensku*. Bratislava : Ústav hudobnej vedy SAV, 2007. ISBN 978-80-89135-18-9. Dostupné online: <http://hsl.frcth.uniba.sk/voplhs2007podpera.pdf>
6. *Sacrosanctum Concilium*. Konštitúcia Druhého vatikánskeho koncilu, 1963. Dostupné online: http://hsl.frcth.uniba.sk/sacrosanctum_concilium.php
7. Svoboda, Pavel: Zpytování svědomí sbormistra. In: *Psalterium*. ISSN 1802-2774. Roč. 3, č. 1 (2009), Príloha II/2009, s. VIII. Dostupné online: http://zpravodaj.sdh.cz/files/pr_ii_09.pdf
8. *Všeobecné smernice Rímskeho misála* (podľa 3. typ. vydania Missale Romanum, 2002). Dostupné online: <https://breviar.kbs.sk/docs/vsrm-3ed.pdf>

Uvedené tituly netreba študovať celé, iba ich časti konkretizované na nasledujúcich stranách pri jednotlivých témach. Všetky publikácie sú k dispozícii vo fakultnej knižnici RKCMBF UK, aj na internete.

Prehľad kurzu: týždenná výučba

1. týždeň, 21. september 2021

výučba nebude (Veni Sancte)

2. týždeň, 28. september 2021

Úvod do problematiky hudby v liturgii, základné informácie

T1 Pojem liturgickej hudby, terminologické otázky

Povinná literatúra:

- Musicam sacram, čl. 4ab.
- Sacrosanctum Concilium, čl. 112 ods. 3.
- Podpera, Rastislav: Hudba v súčasnej liturgii ako predmet výskumu. Stat' 1 „Terminológia“.

Úlohy:

- ▶ K budúcej lekcii si pripraviť svoj vlastný pohľad na zmysel hudby v liturgii (*Načo je v liturgii spev a hudba? Potrebuje liturgia hudbu? Aké sú úlohy hudby v liturgii?*). Neodovzdáva sa v písomnej forme. Odporúčam priniesť na hodinu v podobe písomných poznámok pre vlastnú potrebu - sformulované stručne a výstižne, napr. v bodoch.

3. týždeň, 5. október 2021

T2 Funkcie liturgickej hudby (seminár)

Povinná literatúra:

- Všeobecné smernice Rímskeho misála, čl. 39; čl. 40, prvá veta.
- Musicam sacram, čl. 4; čl. 5 ods. 1; čl. 37 ods. 1; čl. 42; čl. 46 ods. 1.
- Sacrosanctum Concilium, čl. 112 ods. 1; čl. 113, prvá veta.

(pokračovanie na ďalšej strane)

Úlohy:

- ▶ Oboznámiť sa s literatúrou k téme nasledujúceho týždňa. Od budúceho týždňa poslucháč navštevuje prednášky s vopred naštudovanou povinnou literatúrou. Jej znalosť je základom, na ktorom prednášky stavajú, resp. ktorý rozširujú a prehlbujú. Obsahom prednášok sú súvislosti a výklady liturgických noriem spravidla zo zahraničnej literatúry, nie samotné normy, ktoré má poslucháč k dispozícii v cirkevných dokumentoch. Naštudovanie povinnej literatúry môže pedagóg preveriť kedykoľvek v priebehu kurzu (= priebežné hodnotenie, vid' dole).

4. týždeň, 12. október 2021

T3+T4 Primárne vlastnosti liturgickej hudby (prednáška)

Povinná literatúra:

- Musicam sacram, čl. 4a.

5. týždeň, 19. október 2021

T5 Sekundárne vlastnosti liturgickej hudby (prednáška)

Povinná literatúra:

- Sacrosanctum Concilium, čl. 54.
- Musicam sacram, čl. 9, 47-49, 51, 53.
- Všeobecné smernice Rímskeho misála, čl. 41.
- Liturgický spevník I, s. 27, bod 2.

6. týždeň, 26. október 2021

S1 Základy vokálneho prejavu, prízvuky, notácia (seminár, cvičenie)

Povinná literatúra:

- Liturgický spevník I, s. 34-35 „Prehľad symbolov notového zápisu“; s. 146 „Poučenie o prízvukoch v slovenčine“; s. 147 „Pojmy“.

7. týždeň, 2. november 2021

výučba nebude

8. týždeň, 9. november 2021

S25 Spev žalmov (cvičenie)

9. týždeň, 16. november 2021

T6 Žáner, druh a forma v liturgickej hudbe (seminár)

Povinná literatúra:

- Musicam sacram, čl. 4b.

10. týždeň, 23. november 2021

T10 ľudový posvätný spev (prednáška)

Povinná literatúra:

- Sacrosanctum Concilium, čl. 118.

11. týždeň, 30. november 2021

T13 Hudobné služby v liturgii, ich spiritualita, kompetenčné otázky (prednáška)

Povinná literatúra:

- Sacrosanctum Concilium, čl. 20, 22, 28, 46.
- Musicam sacram, čl. 5 ods. 2-3; 6; 8; 12; 68-69.
- Všeobecné smernice Rímskeho misála, čl. 91, 109-111.
- Liturgický spevník I, s. 18-10, bod 12-14.

12. týždeň, 7. december 2021

T15 Zhromaždenie veriacich

Povinná literatúra:

- Sacrosanctum Concilium, čl. 30, 33, 114 posledná veta.
- Musicam sacram, čl. 10, 15-16.
- Všeobecné smernice Rímskeho misála, čl. 17-18.
- Liturgický spevník I, s. 16, bod 2.

13. týždeň, 14. december 2021

S25 Spev žalmov (cvičenie)

Opakovanie učiva. Možnosť diskusie na prebrané témy.

Povinná literatúra k samoštúdiu

T7 Dejiny kresťanskej hudby

- Sacrosanctum Concilium, čl. 112 ods. 2.
- Laitlaus, Ján: Obnova liturgického spevu na Slovensku.

T8 Gregoriánsky chorál

- Všeobecné smernice Rímskeho misála, čl. 41 ods. 1.
- Musicam sacram, čl. 50a; čl. 52 posledná veta.
- Liturgický spevník I, s. 11-12, bod 1.

T9 Posvätná polyfónia

- Všeobecné smernice Rímskeho misála, čl. 41 ods. 1.
- Musicam sacram, čl. 46 ods. 3; čl. 53 ods. 2.
- Sacrosanctum Concilium, čl. 114 prvé dve vety; čl. 116 ods. 2.
- Liturgický spevník I, s. 14, bod 4.

T11 Inštrumentálna hudba

- Musicam sacram, čl. 62-64.
- Sacrosanctum Concilium, čl. 120.
- Liturgický spevník I, s. 10-11, bod 7-8.
- Podpera, Rastislav: Liturgická hudba z pohľadu kňazov. Od bodu 2.

T14 Biskup, kňaz, diakon

- Musicam sacram, čl. 5 ods. 2-3; 13-14; 26.
- Všeobecné smernice Rímskeho misála, čl. 22; 38 ods. 1; 93-94.
- Liturgický spevník I, s. 15, bod 1; s. 16, bod 3.

T16 Žalmista

- Všeobecné smernice Rímskeho misála, čl. 102, 309.
- Liturgický spevník I, s. 16, bod 5.

T17 Kantor

- Musicam sacram, čl. 26.
- Všeobecné smernice Rímskeho misála, čl. 104.
- Liturgický spevník I, s. 16-17, bod 6.

T18 Zbor

- Sacrosanctum Concilium, čl. 29 ods. 1; 114 prvé dve vety.
- Musicam sacram, čl. 13, 16c, 19-20, 22-23, 26, 34.
- Všeobecné smernice Rímskeho misála, čl. 103, 312.
- Liturgický spevník I, s. 17-18, bod 8.
- Svoboda, Pavel: Zpytování svědomí sbormistra.

T19 Hudobníci

- Musicam sacram, čl. 19-20; 63 ods. 2; 64-67.
- Všeobecné smernice Rímskeho misála, čl. 103, 313.
- Liturgický spevník I, s. 17, bod 7.
- Svoboda, Pavel: Zpytování svědomí sbormistra.

Požiadavky a hodnotenie

- 1) Priebežné hodnotenie počas semestra: Aktívna účasť na hodinách, ktoré majú formu seminára a cvičenia (aktivity v diskusiách, pri spoločnej práci, pri nácviku spevov). Príprava na hodiny, ktoré majú formu prednášky (učiteľ môže náhodne preverovať naštudovanie povinnej literatúry k prebraným témam). Maximálny počet bodov: 35.
- 2) Hodnotenie po skončení semestra: Absolvovanie písomného testu v skúškovom období. Test preveruje základné vedomosti z cirkevných dokumentov k prebraným témam. Maximálny počet bodov: 65.

Stupnica hodnotenia:	100-88 bodov	A
	87-75 bodov	B
	74-62 bodov	C
	61-49 bodov	D
	48-36 bodov	E
	35-0 bodov	Fx